

Lietuvos Respublikos Prezidentui
Lietuvos Respublikos Seimo nariams
Lietuvos Respublikos Seimo Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisijai
Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimų centrui
Žiniasklaidai

Kopijos:

Lietuvos laisvės kovų dalyviams, tremtiniam ir politiniams kaliniams

**TAUTOS FORUMO
REIKALAVIMAS
DĖL LIETUVOS GYVENTOJŲ GENOCIDO IR REZISTENCIJOS TYRIMO CENTRO
VADOVO SKYRIMO**

2026 m. balandžio 29 d.

Tautos forumas konstatuoja, kad Lietuvos valstybės istorinės atminties ardymas ir jos sąmoningas perrašinėjimas jau tapo atvirai ciniškas ir brutalus. Neseniai buvo paskelbta, kad Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (LGGRTC) tarybos pirmininkas Arūnas Streikus pasiūlė Seimo pirmininkui Juozui Olekui šio centro generaline direktore skirti **Donatą Kabelkę** – Vilniaus miesto savivaldybės Kultūros paveldo apsaugos skyriaus vedėją.

Toks politiškai akiplėšiškas siūlymas peržengia bet kokios racionalios ir dalykiškos diskusijos ribas, nes juo yra mestas atviras iššūkis Tautos istorinei atminčiai ir Lietuvos valstybingumo idėjai. Todėl būtina griežtai ir atsakingai įvertinti šį pasiūlymą politiniu valstybės pamatinių interesų požiūriu.

Visuomenei akivaizdu, kad LGGRTC nėra eilinė viešojo administravimo įstaiga. Tai – lietuvių tautai, jos kultūrai ir valstybingumui strateginę reikšmę turinti mokslinė institucija. Jos pagrindinė funkcija yra totalitarinių režimų nusikaltimų tyrimas, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos analizė bei istorinės atminties politikos formavimas. Atitinkamai vadovavimas šiai institucijai turi būti grindžiamas aukščiausio lygio akademinė kompetencija, plačiomis ir giliomis istorijos mokslo žiniomis bei ilgamete tyrimų patirtimi. Kandidatų į direktoriaus pareigas atranka turėjo būti grindžiama būtent aukščiausiais profesinės kompetencijos kriterijais.

Pažymėtina, kad kandidatais į šias pareigas buvo siūlomi dabartinis LGGRTC direktorius, istorikas Arūnas Bubnys, Tuskulėnų rimties parko memorialinio komplekso vadovė Dovilė Lauraitienė bei minėta Donata Kabelkė.

Pirmasis yra istorikas, kurio visa profesinė veikla tiesiogiai susijusi su LGGRTC veiklos sritimi – jis daugelį metų tiria XX amžiaus okupacijų laikotarpį, yra publikavęs daug mokslinių darbų, dirbęs su archyviniais šaltiniais ir vadovavęs pačiai institucijai, šitaip užtikrindamas akademinį tęstinumą, tyrimų kokybę ir kryptingą jų plėtrą.

Antrasis – Dovilė Lauraitienė. Ji nėra akademinė istorikė, tačiau dirba muziejinkystės ir kultūros paveldo srityje, todėl jos veikla iš dalies susijusi su istorine atmintimi ir jos reprezentavimu visuomenei.

Trečiasis – Donata Kabelkė. Ji yra susijusi su kultūros paveldo apsauga ir viešuoju administravimu Vilniaus miesto savivaldybės struktūroje. Jos veikla orientuota į teisės aktų taikymą, objektų priežiūrą, projektų valdymą ir institucijų koordinavimą, tačiau nėra tiesiogiai susijusi su moksliniais istorijos tyrimais ar genocido ir rezistencijos analizės problematika.

LGGRTC tarybos pirmininko siūlymas Seimui skirti LGGRTC direktore Donatą Kabelkę, dirbančią Vilniaus miesto savivaldybės Kultūros paveldo apsaugos skyriuje, rodo A. Streikaus ir jo aplinkos cinišką požiūrį į lietuvių tautos istorinę patirtį, kultūrinę atmintį bei valstybingumo tyrimų svarbą.

Mums nekyla abejonių, kad šie asmenys LGGRTC nebelaiko akademinė institucija, vertindami ją tik kaip vieną iš daugelio techninio administravimo objektų. Šie asmenys patys jau nuvertino skaudžias lietuvių istorinės atminties temas, tautos išgyventus nusikaltimus ir represijas, ir dabar mėgina savo nuostatas visuotinai perkelti į biurokratinių procesų administravimo lygmenį, tarsi lietuvių Tautos kančios ir sovietų vykdytas genocidas faktiškai tebutų kanceliarinės procedūrinės priežiūros klausimai.

Tautos forumas neabejoja: siūlymas LGGRTC – totalitarinių režimų nusikaltimų tyrimo, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos analizės bei istorinės atminties politikos formavimo institucija – paversti istorinių dokumentų administravimo įstaiga atskleidžia puikiai suplanuotą ir nuosekliai įgyvendinamą Kremliaus hibridinę akciją, kurios tikslas nėra vien valstybei strategiškai svarbios įstaigos vadove paskirti tokioms pareigoms užimti abejotinos kvalifikacijos Vilniaus m. savivaldybės kultūros paveldo apsaugos skyriaus darbuotoją. Tikrasis siekis – sumenkinti istorinės atminties svarbą, išstumti akademinę analizę ir jos vietoje įtvirtinti tik formalius įstaigos administravimo principus. Kitaip tariant, institucija, kuri yra skirta tautos patirtoms tragedijoms tirti, būtų perkonstruota į projektinę dokumentų valdymo įstaigą, eliminuojant istorinės tiesos paieškas, naikinant ribas tarp mokslo ir administravimo, formaliai imituojuojant mokslinę veiklą, sukuriant terpę ideologinėms interpretacijoms ir istorinių faktų iškraipymams, kurie yra priešiški lietuvių Tautos istorinei savivokai bei Lietuvos valstybės interesams (pvz., Kremliaus propaganda skelbia, kad Lietuva savanoriška įstojo į SSSR, o pokario partizanus vadina banditais ir žydšaudžiais).

ĮVERTINĘS VISA TAI TAUTOS FORUMAS REIKALAUJA:

1. Nedelsiant sustabdyti Seime svarstymus dėl LGGRTC vadovo skyrimo, kol nebus atkurti aiškūs profesionalumo ir atsakomybės kriterijai.
2. Užkirsti kelią Kremliaus inspiruotiems bandymams iškraipyti Lietuvos istoriją, silpninti istorinę atmintį ir sudaryti sąlygas įsitvirtinti viešojoje erdvėje priešiškomis Laisvės kovų interpretacijoms.
3. Organizuoti skaidrų konkursą, kuriame lemiamas veiksnys ir svarbiausias įstaigos vadovo tinkamumo kriterijus būtų ne gebėjimas administruoti LGGRTC veiklą, o aukščiausio lygio akademinė kompetencija, pagrįsta realiais kandidatų atliktais istoriniais tyrimais. Atrankos principuose nedviprasmiškai įtvirtinti, jog LGGRTC yra mokslinė institucija, kurios paskirtis – istorinės tiesos paieška, o ne administracinių procedūrų vykdymas.
4. Iš esmės peržiūrėti LGGRTC tarybos sudėtį, užtikrinant, kad joje dirbtų nepriekaištingos reputacijos, aukštos kompetencijos specialistai, nesusiję su Lietuvai priešiškomis valstybėmis, suvokiantys savo atsakomybę už valstybės ir tautos interesų apsaugą.

Tautos forumo vardu:

Gaudentas Aukštikalnis
Alina Laučienė
Neringa Paškevičienė
Daiva Jakubonienė
Almantas Stankūnas
Vida Nacytė
Valentinas Šapalas
Edvardas Sinickas

Visų asmenų vardu pasirašo Almantas Stankūnas tel.: 069914737